

МЕДІАЦІЯ, ПРИМИРЕННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ, УГОДИ ПРО ПРИМИРЕННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ: СПІВВІДНОШЕННЯ ПРАВОВИХ ІНСТИТУТІВ У КОНТЕКСТІ КРИМІНАЛЬНО- ПРАВОВОЇ І КРИМІНАЛЬНО- ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

УДК 343.1 +343.2

Вступ. Сучасний розвиток правової системи України характеризується впровадженням альтернативних способів вирішення спорів, серед яких особливе місце займає медіація. Важливою подією стало прийняття 16 листопада 2021 року Закону України «Про медіацію» [1], що є свідченням суттєвих змін у підходах до вирішення конфліктів, у тому числі в кримінально-правовій сфері. Законодавче регулювання медіації відкриває нові можливості для розвитку цього інституту та його застосування, зокрема у кримінальному провадженні. Медіація як альтернативний спосіб вирішення кримінально-правових конфліктів нерозривно пов'язана з інститутами примирення у кримінальному праві (ст. 46 Кримінального кодексу України) та угодами про примирення у кримінальному процесі (ст.ст. 468-476 Кримінального процесуального кодексу України). Співвідношення цих правових інститутів, їх місце та роль у сучасній кримінально-правовій і кримінально-процесуальній політиці держави потребують детального науково-теоретичного аналізу. Актуальність теми дослідження визначається тим, що практика застосування зазначених інститутів виявляє низку проблемних питань, які потребують вирішення на теоретичному та практичному рівнях. Вплив відносно нещодавно прийнятого Закону України «Про медіацію» на розвиток цих інститутів ще не був предметом комплексного наукового дослідження, що додатково підкреслює актуальність цієї роботи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичним аспектам медіації та примирення у кримінальному праві та процесі присвячені роботи таких українських учених, як О.В. Белінська, В.В. Землянська, Ю.І. Микитин, В.Т. Маляренко, Ж.В. Мандриченко, О.В. Перепадя, Н.В. Нестор та інші.

Незважаючи на значну кількість наукових праць у цій сфері, питання співвідношення медіації, примирення у кримінальному праві та угод про примирення у кримінальному процесі в контексті кримінально-правової і кримінально-процесуальної політики держави залишається недостатньо дослідженим, особливо в світі Закону України «Про медіацію».

Мета і завдання. Метою статті є визначення співвідношення медіації, примирення у кримінальному праві та угод про примирення у кримінальному процесі як інститутів правової системи України в контексті кримінально-правової та кримінально-процесуальної політики держави.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- визначити правову природу та особливості медіації, примирення у кримінальному праві та угод про примирення у кримінальному процесі;
- встановити співвідношення зазначених правових інститутів;
- проаналізувати вплив нового Закону України «Про медіацію» на розвиток та застосування цих інститутів;
- визначити місце та роль зазначених інститутів у сучасній кримінально-правовій і кримінально-процесуальній політиці держави.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про медіацію» від 16.11.2021 р., медіація – «позасудова добровільна, конфіденційна, структурована процедура, під час якої сторони за допомогою медіатора (медіаторів) намагаються запобігти виникненню або врегулювати конфлікт (спір) шляхом переговорів» [1]. Важливо підкреслити, що медіація є альтернативним способом вирішення конфліктів, що передбачає участь третьої сторони – посередника (медіатора), який допомагає сторо-

нам досягти взаємовигідного рішення. У контексті кримінального права та процесу медіація розглядається як форма відновного правосуддя. Ю. І. Микитин визначає її найбільш прийнятною для України і розуміє її як «добровільну і конфіденційну форму примирення потерпілого з обвинуваченим (підсудним), яка полягає в залученні нейтрального посередника (медіатора) для вирішення конфлікту, що виник внаслідок вчинення злочину, забезпечує відновлення порушених прав потерпілого і здійснюється відповідно до законодавства» [2, с.12-13] є медіація.

В. В. Землянська трактує медіацію у кримінальних справах як «процес, що спрямований на примирення потерпілого та правопорушника за участю нейтральної третьої сторони – медіатора» [3, с. 56].

Згідно з Рекомендацією CM/Rec(2018)8 Комітету Міністрів державам-членам щодо відновного правосуддя у кримінальних справах, прийнятою Комітетом Міністрів Ради Європи від 03 жовтня 2018 р., відновне правосуддя розуміється як процес, що залучає всі зацікавлені сторони до активної участі у вирішенні проблем, викликаних злочином, і націлений на відновлення порушених прав [4]. Закон України «Про медіацію» встановлює, що дія цього Закону поширюється, зокрема, і на медіацію у кримінальних провадженнях «з метою примирення потерпілого з підозрюваним (обвинуваченим)» [1, ст. 3]. Це положення створює законодавчу основу для застосування медіації у кримінальному судочинстві України.

Інститут примирення у кримінальному праві України закріплений у ст. 46 Кримінального кодексу України, яка визначає, що особа, яка вперше вчинила кримінальний проступок або необережний нетяжкий злочин, звільняється від кримінальної відповідальності, якщо вона примирилася з потерпілим та відшкодувала завдані нею збитки або усунула заподіяну шкоду (крім наведених у цій статті винятків) [5]. Таким чином, примирення у кримінальному праві є підставою для звільнення від кримінальної відповідальності.

Інститут угод про примирення у кримінальному процесі був запроваджений з прийняттям нового Кримінального процесу-

ального кодексу України у 2012 році. Відповідно до ст. 468 КПК України, у кримінальному провадженні можуть бути укладені два види угод: 1) угода про примирення між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим; 2) угода між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим про визнання винуватості [6]. Згідно зі ст. 471 КПК України, в угоді про примирення зазначаються її сторони, формулювання підозри чи обвинувачення та його правова кваліфікація, істотні для відповідного кримінального провадження обставини, розмір шкоди, строк її відшкодування чи перелік дій, не пов'язаних з відшкодуванням шкоди, які підозрюваний чи обвинувачений зобов'язані вчинити на користь потерпілого, строк їх вчинення, узгоджене покарання та згода сторін на його призначення або на призначення покарання та звільнення від його відбування з випробуванням, наслідки укладення та затвердження угоди, передбачені статтею 473 цього Кодексу, наслідки невиконання угоди [6]. Таким чином, угода про примирення у кримінальному процесі є процесуальним документом, який укладається між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим з метою вирішення кримінально-правового конфлікту.

Проаналізувавши правову природу зазначених інститутів, можна встановити їх співвідношення. Оскільки медіація у кримінальному провадженні є формою відновного правосуддя, то вона може сприяти досягненню примирення між потерпілим та правопорушником, що, у свою чергу, може стати підставою для звільнення від кримінальної відповідальності за ст. 46 КК України. Дослідники наголошують на важливості розрізнення медіації і примирення, їхнього співвідношення, як це робить, наприклад, Н.А. Мазаракі [7, с. 226-229].

Медіація виступає інструментом досягнення примирення, проте важливо розуміти, що примирення може бути досягнуто й іншими шляхами, не лише через процедуру медіації. Прийняття Закону України «Про медіацію» створює законодавчу основу для застосування медіації як засобу досягнення примирення в кримінальних провадженнях, що може сприяти ефективнішому застосуванню ст. 46 КК України.

Медіація та угода про примирення у кримінальному процесі також тісно взаємопов'язані. Медіація може бути використана

як процедура для досягнення згоди між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим щодо умов угоди про примирення. Як зазначено в п. 1 ч. 1 ст. 3 Закону України «Про медіацію», дія цього Закону поширюється на суспільні відносини, пов'язані з проведенням медіації з метою врегулювання конфліктів (спорів), у тому числі у справах про адміністративні правопорушення та у кримінальних провадженнях з метою примирення потерпілого з підозрюваним (обвинуваченим) [1]. Це положення створює законодавчу основу для застосування медіації в рамках інституту угод про примирення в кримінальному процесі. Очевидно, що угода про примирення може бути результатом медіації, у випадку, коли вона проводилася між потерпілим та підозрюваним (обвинуваченим). Як слушно зазначають автори навчального посібника «Переговори і медіація у кримінальному провадженні» Закон України «Про медіацію» встановив можливість використання медіації, як форми примирення між сторонами кримінального правопорушення у кримінальному провадженні [8, с.27]. В такому разі медіацію слід розглядати як процедуру, а угоду про примирення – як документ, що фіксує результати медіаційної процедури.

Примирення у кримінальному праві як підстава для звільнення від кримінальної відповідальності (ст. 46 КК України) та угода про примирення у кримінальному процесі (ст.ст. 468-476 КПК України) – це різні правові інститути, хоча вони і мають спільні риси. Доцільно чітко відрізнити примирення в кримінальному праві, яке є матеріально-правовою підставою для звільнення особи від кримінальної відповідальності, від угоди про примирення в кримінальному процесі, що виступає процесуальним документом і встановлює умови притягнення до відповідальності підозрюваного чи обвинуваченого. Верховний Суд України у своїй постанові від 16 січня 2019 року у справі № 439/397/17 встановив, що поняття «потерпілий» у матеріальному кримінальному праві та в кримінальному процесі за змістом не є тотожними [9]. Верховний Суд зазначив, що у випадку смерті безпосередньої жертви злочинну статтю 46 КК України не може бути застосована, оскільки примирення з потерпілим є неможливим. Водночас у кримінальному процесі потерпілими можуть бути визнані близькі родичі загиблої особи, з якими може бути укладена угода про примирення.

Прийняття Закону України «Про медіацію» [1] має значний вплив на розвиток та застосування інститутів примирення у кримінальному праві та угод про примирення у кримінальному процесі. По-перше, Закон створює законодавчу основу для застосування медіації у кримінальних провадженнях, що може сприяти більш ефективному застосуванню як ст. 46 КК України, так і інституту угод про примирення в кримінальному процесі. По-друге, Закон встановлює вимоги до медіатора, його права та обов'язки, порядок проведення медіації, що створює правову визначеність у цій сфері. Відповідно до ст. 9 Закону, медіатором може бути фізична особа, яка пройшла базову підготовку медіатора в Україні або за кордоном [1]. Це забезпечує професійний підхід до процедури медіації та підвищує якість процесу примирення. По-третє, Закон встановлює принципи медіації, серед яких добровільність, конфіденційність, нейтральність, незалежність та неупередженість медіатора, самовизначення та рівність прав сторін медіації [1, ст. 4]. Хоч ці принципи створюють основу для ефективної та справедливої процедури примирення, але є проблемні питання щодо його застосування у кримінальному провадженні, до яких належать, зокрема: 1) відсутність детального регулювання особливостей медіації у кримінальних провадженнях; 2) невизначеність статусу угоди за результатами медіації та її співвідношення з угодою про примирення у кримінальному процесі; 3) відсутність чіткого механізму взаємодії медіатора з органами досудового розслідування та судом.

Очевидно, що ці проблеми потребують вирішення шляхом внесення відповідних змін до кримінального та кримінального процесуального законодавства України.

Сучасна кримінально-правова і кримінально-процесуальна політика України характеризується тенденцією до гуманізації та розширення застосування альтернативних способів вирішення кримінально-правових конфліктів. Інститути примирення та відновного правосуддя стають важливими елементами цієї політики, забезпечуючи баланс між захистом прав потерпілих та гуманізацією кримінального переслідування. Медіація, примирення у кримінальному праві та угоди про примирення у кримінальному

процесі мають важливе значення для реалізації кримінально-правової і кримінально-процесуальної політики держави:

1) вони сприяють відновленню порушених прав потерпілих, забезпеченню відшкодування заподіяної шкоди, що є одним з пріоритетів кримінально-правової політики і кримінально-процесуальної політики;

2) сприяють зниженню рівня конфліктності у суспільстві, забезпеченню соціального примирення та справедливості, що є важливим завданням кримінально-правової політики;

3) забезпечують процесуальну економію, зменшення навантаження на органи досудового розслідування та суди, що є важливим завданням кримінально-процесуальної політики;

4) сприяють індивідуалізації кримінальної відповідальності, що є одним з принципів кримінально-правової політики.

Як зазначено в науковій статті В. Д. Гвоздецького та А. О. Ляша, «підписуючи угоду про примирення, сторони фактично погоджуються на певні, визначені законом обмеження свого права на оскарження вироку в апеляційному і касаційному порядку» [10, с. 16].

Незважаючи на важливу роль зазначених інститутів у сучасній кримінально-правовій і кримінально-процесуальній політиці держави, існує низка проблемних аспектів їх співвідношення та застосування, а саме:

1) проблема системності правового регулювання;

2) проблема співвідношення угоди за результатами медіації та угоди про примирення у кримінальному процесі;

3) проблема обмеженості застосування інститутів примирення у кримінальному праві та угод про примирення у кримінальному процесі.

Співвідношення медіації, примирення у кримінальному праві та угод про примирення у кримінальному процесі потребує системного правового регулювання. Відповідно необхідним є узгодження положень Кримінального кодексу України, Кримінального процесуального кодексу України і Закону України «Про медіацію» щодо застосування медіації у кримінальних провадженнях та її співвідношення з інститутами примирення та угод про при-

мирення у контексті узгодження кримінально-правової і кримінально-процесуальної політик.

М. Федорчук у своїй статті вказує, що згідно з Рекомендацією N R (99) 19 Комітету Міністрів державам-членам Ради, «медіація у кримінальних справах трактується як процес, де жертві та правопорушнику надаються можливості, у разі їхньої згоди, брати активну участь за допомогою нейтральної третьої сторони (медіатора) у вирішенні питань, пов'язаних зі скоєним злочином» [11].

Закон України «Про медіацію» передбачає можливість укладення угоди за результатами медіації, однак залишається невизначеним її співвідношення з угодою про примирення у кримінальному процесі. В. Д. Гвоздецький та А. О. Ляш зазначають, що «в КПК не врегульовано належним чином питання щодо дотримання принципу презумпції невинуватості особи під час домовленостей про примирення й укладення угоди» [10, с. 12].

Відповідно до ст. 46 КК України, примирення як підстава для звільнення від кримінальної відповідальності може бути застосоване лише у випадку вчинення кримінального проступку або неосторожного нетяжкого злочину вперше [5]. Угода про примирення у кримінальному процесі може бути укладена у провадженні щодо кримінальних проступків, злочинів невеликої чи середньої тяжкості та у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення [6, ст. 469]. Ідея необхідності розширення сфери застосування інститутів примирення та угод про примирення, зокрема, на випадки вчинення тяжких злочинів є перспективною і водночас дискусійною. З одного боку, примирення може сприяти швидшому відновленню справедливості, зменшенню навантаження на судову систему, а також дати можливість сторонам конфлікту знайти порозуміння. З іншого боку, деякі злочини настільки тяжкі, що їхнє примирення може суперечити інтересам суспільства, підривати довіру до правосуддя та послаблювати стримуючий ефект кримінального покарання.

Висновки. Аналіз правової природи та співвідношення медіації, примирення у кримінальному праві та угод про примирення у кримінальному процесі дозволяє зробити наступні висновки:

1) медіація, примирення у кримінальному праві та угоди про примирення у кримінальному процесі є взаємопов'язаними, але

не тотожними правовими інститутами. Медіація є процедурою (процесом), примирення у кримінальному праві – результатом цієї процедури та підставою для звільнення від кримінальної відповідальності, а угода про примирення у кримінальному процесі – процесуальним документом, який визначає умови відповідальності підозрюваного або обвинуваченого;

2) прийняття Закону України «Про медіацію» створює законодавчу основу для застосування медіації у кримінальних провадженнях, що може сприяти більш ефективному застосуванню як ст. 46 КК України, так і інституту угод про примирення в кримінальному процесі. Водночас існує необхідність подальшого вдосконалення законодавства у сфері медіації та примирення у кримінальному праві та процесі, зокрема, щодо визначення статусу медіатора у кримінальному провадженні, співвідношення угоди за результатами медіації та угоди про примирення у кримінальному процесі, розширення сфери застосування інститутів примирення;

3) інститути медіації, примирення у кримінальному праві та угод про примирення у кримінальному процесі мають важливе значення для реалізації сучасної кримінально-правової і кримінально-процесуальної політики держави, сприяючи відновленню порушених прав потерпілих, забезпеченню відшкодування заподіяної шкоди, зниженню рівня конфліктності у суспільстві, забезпеченню процесуальної економії, індивідуалізації кримінальної відповідальності;

4) розвиток інститутів медіації, примирення у кримінальному праві та угод про примирення у кримінальному процесі має бути спрямований на забезпечення їх ефективного функціонування як взаємопов'язаних елементів системи відновного правосуддя в Україні.

1. *Про медіацію: Закон України від 16.11.2021 № 1875-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text> (дата звернення: 10.05.2024).*
2. *Микитин Ю.І. Відновне правосуддя у кримінальному процесі: міжнародний досвід та перспективи розвитку в Україні [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Микитин Юрій Іванович ; Нац. академія прокуратури України. К., 2010. 19 с.*

3. Землянська В.В. Відновне правосуддя в кримінальному процесі України. Київ: Видавець Захаренко В.О., 2008. 200 с.
4. Рекомендація СМ/Rec(2018)8 Комітету Міністрів державам-членам щодо відновного правосуддя у кримінальних справах, прийнята Комітетом Міністрів Ради Європи від 03.10.2018. URL: [https://search.soe.int/cm/CoEIdentifier:\[%2209000016808e35f3%22\],%22ort\[%22:\[%22CoEValidationDate%20Descending%22\]}\]](https://search.soe.int/cm/CoEIdentifier:[%2209000016808e35f3%22],%22sort[%22CoEValidationDate%20Descending%22]}) (дата звернення: 10.05.2024).
5. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III (з подальшими змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 10.05.2024).
6. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. (з подальшими змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 10.05.2024).
7. Мазаракі Н. Співвідношення термінів «медіація» та «примирення». Підприємництво, господарство і право. 2017. № 11. С. 226-229. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/11/49.pdf> (дата звернення 10.05.2024).
8. Переговори і медіація у кримінальному провадженні: навч. посібник / [І. В. Гловюк, А. В. Лапкін, М. Р. Мазур, В. Т. Нор, О. О. Торбас, А. Р. Туманяни, Т. А. Цувіна] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф. Василя Нора, канд. юрид. наук, доц. Марти Мазур. Електрон. вид. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. 328 с.
9. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 16.01.2019 у справі № 439/397/17. URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/79298600> (дата звернення: 10.05.2024).
10. Гвоздецький В. Д., Ляш А. О. Угода про примирення у кримінальному провадженні: деякі питання правового регулювання та практичного вирішення. Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». 2020. № 1(21). URL: <https://lj.oa.edu.ua/articles/2020/n1/20hvdtpv.pdf> (дата звернення: 11.05.2024).
11. Федорчук М. Медіація у кримінальних справах і відновне правосуддя. URL: <https://law.chnu.edu.ua/mediatsiia-u-kriminalnykh-spravakh-v-ukraini/> (дата звернення: 10.05.2024).

Ціжма А. Ю. Медіація, примирення у кримінальному праві, угоди про примирення у кримінальному процесі: співвідношення правових інститутів у контексті кримінально-правової і кримінально-процесуальної політики.

Стаття присвячена комплексному аналізу співвідношення трьох взаємопов'язаних, але юридично відмінних правових інститутів: медіації, примирен-

ня у кримінальному праві та угод про примирення у кримінальному процесі. Дослідження набуває особливої актуальності в контексті прийняття Закону України «Про медіацію» від 16 листопада 2021 року, який створив законодавчу основу для застосування медіації у кримінальних провадженнях та відкрив нові можливості для розвитку відновного правосуддя в Україні. Детально досліджено правову природу кожного з інститутів, розкрито їх сутнісні характеристики та особливості функціонування. Медіація розглядається як позасудова добровільна, конфіденційна, структурована процедура, що є формою відновного правосуддя та інструментом досягнення примирення між потерпілим та правопорушником. Примирення у кримінальному праві аналізується як матеріально-правова підстава для звільнення від кримінальної відповідальності відповідно до статті 46 Кримінального кодексу України, що застосовується у випадках вчинення кримінального проступку або необережного нетяжкого злочину вперше. Угода про примирення у кримінальному процесі розглядається як процесуальний документ, який укладається між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим згідно зі статтями 468-476 Кримінального процесуального кодексу України. Визначено місце кожного інституту в сучасній кримінально-правовій та кримінально-процесуальній політиці України. Обґрунтовано, що ці інститути відображають тенденцію до гуманізації кримінального переслідування та розширення застосування альтернативних способів вирішення кримінально-правових конфліктів. Дослідження розкриває складний характер взаємозв'язків між аналізованими інститутами. Наголошується на необхідності чіткого розмежування процедури (медіація), результату (примирення) та юридичного оформлення домовленості (угода про примирення).

Проведено критичний аналіз впливу Закону України «Про медіацію» на розвиток та застосування досліджуваних інститутів. Визначаються як позитивні аспекти нового законодавства, так і проблемні питання. Серед проблемних питань виділяються: відсутність детального регулювання особливостей медіації у кримінальних провадженнях, невизначеність статусу угоди за результатами медіації.

Підкреслено потенціал медіації як форми відновного правосуддя та її ролі у досягненні балансу між інтересами потерпілого, обвинуваченого та держави.

Ключові слова: медіація, примирення, угода про примирення, кримінальне право, кримінальний процес, відновне правосуддя, кримінально-правова політика, кримінально-процесуальна політика, політика у сфері боротьби зі злочинністю, альтернативні способи вирішення спорів, гуманізація кримінального переслідування.

Tsizhma A. Yu. Mediation, Reconciliation in Criminal Law, and Reconciliation Agreements in Criminal Procedure: Correlation of Legal Institutions in the Context of Criminal Law and Criminal Procedure Policy.

The article is devoted to a comprehensive analysis of the correlation between three interrelated but legally distinct legal institutions: mediation, reconciliation in criminal law, and reconciliation agreements in criminal proceedings.

The research gains particular relevance in the context of the adoption of the Law of Ukraine «On Mediation» of November 16, 2021, which created the legislative framework for the application of mediation in criminal proceedings and opened new opportunities for the development of restorative justice in Ukraine. The legal nature of each institution is examined in detail, revealing their essential characteristics and operational features. Mediation is considered as an extrajudicial voluntary, confidential, structured procedure that is a form of restorative justice and an instrument for achieving reconciliation between the victim and the offender. Reconciliation in criminal law is analyzed as a substantive legal ground for exemption from criminal liability under Article 46 of the Criminal Code of Ukraine, applicable in cases of first-time commission of criminal offenses or negligent minor crimes. Reconciliation agreements in criminal proceedings are examined as procedural documents concluded between the victim and the suspect or accused according to Articles 468-476 of the Criminal Procedure Code of Ukraine. The place of each institution in Ukraine's contemporary criminal law and criminal procedure policy is determined. It is substantiated that these institutions reflect the trend toward humanization of criminal prosecution and expansion of alternative dispute resolution methods in criminal law conflicts. The research reveals the complex nature of interrelationships between the analyzed institutions. The necessity for clear differentiation between procedure (mediation), result (reconciliation), and legal formalization of agreement (reconciliation agreement) is emphasized.

A critical analysis of the impact of the Law of Ukraine «On Mediation» on the development and application of the studied institutions is conducted. Both positive aspects of the new legislation and problematic issues are identified. Among problematic issues highlighted are: the absence of detailed regulation of mediation specifics in criminal proceedings, uncertainty regarding the status of mediation agreements.

The potential of mediation as a form of restorative justice and its role in achieving balance between the interests of the victim, the accused, and the state is emphasized.

Keywords: mediation, reconciliation, plea agreement, criminal law, criminal procedure, restorative justice, criminal law policy, criminal procedure policy, crime control policy, alternative dispute resolution, humanization of criminal prosecution.